

[Time: 2½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Question.No.1 is compulsory.

Q.1 Discuss **any one** of the issues given below with special reference to one specific fundamental right or fundamental duty or debenture principle. (15)

a) The proposed movement to be built statue of chhatrapati shivaji Maharaj in the Arabian sea.

OR

b) Government of India's review of Triple Talaq.

Q.2 Answer **any one** of the following. (15)

a) What are the Salient features of an effective democracy.

OR

b) What is the role played by Religion and caste in Indian politics. Explain with two relevant examples for each.

Q.3 Answer either A OR B

A) i) Explain the reasons for coalition government in India. (08)

ii) Explain any four non-democratic forms of government with examples. (07)

OR

B) i) Explain how digital media is used to practice political propaganda. (08)

ii) What is the role of the regional parties in the functioning of the central Government. (07)

Q.4 Answer either A OR B

A) i) Write a detail note on the origin of the Naxal movement in Maharashtra. (08)

ii) The role of dominant caste in regional polities. Discuss. (07)

OR

B) i) Discuss the role of the Samyukta Maharashtra movement in the creation of the state of Maharashtra. (08)

ii) How has digital media impacted the Indian youth's participation in the political process. (07)

Q.5 Answer only **THREE** of the following: (15)

a) Opinion polls

b) Freedom of Press in India.

c) Role of dominant caste in Maharashtra.

d) 73rd & 74th Amendment to the Constitution.

e) Samajwadi Party.

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

[वेळ : २ ½ तास]

[गुण : ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. प्र. क्र. १ अनिवार्य आहे.

प्रश्न.१ वर्तमान प्रसंगावर आधारित खाली दिलेल्या घटनांपैकी कोणत्याही एक घटनेवर रीतसर माहिती लिहा. ज्या मूलभूत अधिकार मूलभूत कर्तव्ये व मार्गदर्शक तत्वांशी संबंधित आहेत.

अ) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे अरबी समुद्रात स्मारक व्हावे यासाठी सुरु केलेली चळवळ.

किंवा

ब) तिहेरी तलाक संबंधी सरकारचे पुनरावलोकन.

प्रश्न.२ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

(१५)

अ) यशस्वी लोकशाही शासन पद्धतीची वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

ब) जात आणि धर्म किंवा यांची भारतीय राजकारणात असणारी भूमिका यावर चर्चा करा. यांची प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या.

प्रश्न.३ खाली दिलेल्या प्रश्नांपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(अ) संपूर्ण अथवा (ब) संपूर्ण.

अ) १) भारतात युती सरकार पद्धतीचा उदय होण्याची कारणे लिहा.

(०८)

२) अलोकशाही (Non-Democratic) शासन पद्धतीचे चार प्रकार सांगून त्यांची उदाहरणे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) १) राजकीय प्रचारात डिजीटल मिडीयाचा वापर कसा केला जातो याबाबत लिहा.

(०८)

२) केंद्र सरकारच्या कामकाजामध्ये प्रादेशिक पक्षाचे महत्त्व काय आहे.

(०७)

प्रश्न.४ खाली दिलेल्या प्रश्नांपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(अ) संपूर्ण अथवा (ब) संपूर्ण

अ) १) "महाराष्ट्रातील नक्षलवादी चळवळीचा उगम" यावर सविस्तर माहिती लिहा.

(०८)

२) प्रबळ जात वर्गाची प्रादेशिक राजकारणातील भूमिका याबाबत लिहा.

किंवा

(पुढील पानावर)

- ब) १) महाराष्ट्र राज्यनिर्मिती मध्ये संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचा भूमिका याबाबत चर्चा करा. (०८)
- २) डिजिटल मिडीयाचा प्रभाव हा भारतीय तरुणांच्या राजकीय प्रक्रियेतील सहभागासाठी कसा गरजेचा आहे. हे उदाहरणासहित लिहा. (०७)

प्रश्न.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर संक्षिप्त टिपा लिहा. (१५)

- १) जनमत चाचणी (opinion poll)
- २) भारतात प्रेसला (छपाईखाना) दिलेले स्वातंत्र्य (freedom of press)
- ३) प्रबळ जात वर्गाची महाराष्ट्रातील भूमिका
- ४) ७३ रावी व ७४ रावी घटना दुरुस्ती
- ५) समाजवादी पक्ष

XXXXXXXXXXXXXX